

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

RÉGI KULTÚRHÁZ: KEZDHETI A FELÚJÍTÁST A KIVITELEZŐ

fotó: statiuneaborsec.ro

Kiadta a kezdési parancsot a polgármesteri hivatal, így elkezdődhet Borszék újabb patinás épületének a felújítása. A beruházás annak a 39 millió lej értékű, Regionális Operatív Programon keresztül megvalósuló integrált fejlesztési projektnek a része, amelynek során megújul a Zimmethausen Szaklíceum épülete, szociális lakások épülnek, illetve közterek és utak felújítását végezzük el.

A szóban forgó pályázat egyik eleme a fürdőtelepülésen található művelődési ház teljes körű belső és külső felújítása. Az ingatlan a helyi könyvtárnak adott otthont évtizedeken keresztül. A gyönyörű épület az üdülőhely központjában helyezkedik el, a Hétvezér sétányon. Az épület kőalap-pal rendelkezik, kívül- belül vakolt téglafalai, fapadlója, bádoggal fedve van, a borszéki önkormányzat tulajdonát képezi, valamint szerepel a Hargita megyei műemlékek jegyzékében. A felújítás során

kiállító és multimédiás terem is kialakítunk az épületben. Az elképzelések szerint iskola utáni és nyugdíjas foglalkoztatások egyaránt lennének a felújított ingatlanban, ugyanakkor különböző képzések, tematikus kiállítások és más jellegű tevékenységeknek is otthont ad majd az épület. A munkálatokértéke 2,4 millió lej. A fejlesztési projekt részeként egyébként már folyamatban van az iskola épületének felújítása, illetve az előkészületek lezárásához közeledik a szociális lakások épí-

tése. Gondok adódtak ugyanakkor a POR pályázat egyik leglátványosabb részének a megvalósításával. Mint ismeretes 4 kilométernyi út és 22 ezer négyzetméter közterület felújítását kellene elvégezni mintegy 14 millió lejből. Ez esetben sajnos szerződést kellett bontani, hiszen a kivitelező nem tartotta magát a szerződésben foglaltakhoz. Ennél a munkálatnál új közbeszerzési eljárást hirdettünk, március végéig fogadjuk az ajánlatokat.

Rédai Botond

fotó: facebook.com/primariaborsec

Ünnepélyes keretek között emlékeztünk meg szerdán az 1848-as forradalom hőseiről. Az esemény az alsóborszéki parkban kezdődött, majd a művelődési házban megtartott előadással zárult.

2. oldal

fotó: Molnár Tímea

Március 20 – 22- én került sor a turisztikai INFOTRIP-re Borszáken a Fontana gyógyfürdő és Kronstadt Hospitality Expert cég szervezésében.

3. oldal

TISZTELET A BÁTRAKNAK, AKKOR ÉS MOST!

AZ 1848-'49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC EMLÉKÉRE RENDEZETT ESEMÉNYRŐL.

Ünnepélyes keretek között emlékeztünk meg szerdán az 1848-as forradalom hőseiről. Az esemény az alsóborszéki parkban kezdődött, majd a művelődési házban megtartott előadással zárult.

A szabadtéri ünnepségen Moga Renáta a Zimmethausen Szaklíceum magyar-tanárnöje köszöntötte elsőként az egybegyűlteket. Beszédében reflektált a régmúlt és a jelenkori modern közlésformákra, kie-

melte a megfelelő üzenet közvetítésének fontosságát, illetve arra is felhívta a figyelmet, hogy mire képes a kommunikáció. Ezt követően Mik József, Borszék város polgármesterének beszéde hangzott el, melyben a magyar nemzet kitartásáról, összetartásáról, a küzdelmek értelméről beszélt. A soron következő felszólaló Bende Sándor, parlamenti képviselő volt, aki a szabadság jelentéséről, a béke fontosságáról beszélt. Balázs Tibor, a helyi RMDSZ alelnöke a közösség erejéről, a múlt felidézéséről, a jövő építéséről szolt. Elekes Szabolcs borszéki római-katolikus plébános rövid áhítatában a történelem tanulságairól, a béke forradalmáról, a közösségi életben való aktív részvételről esett szó.

Az ünnepi beszédek után a művelődési házban folytatódott a megemlékezés. A Czifrasarok teltházban néptáncelőadását tekinthették meg az érdeklődők, melyet a forradalom egyes pontjainak felvívásával kötöttek egybe, így adva nagyobb rálátást a múlt eseményeire. A műsor végezetével a résztvevők az RMDSZ jóvoltából vizet, üdítőt, valamint süteményt fogyaszthattak.

forrás: statiuneaborsec.ro

MÁRCIUSI TANÁCSHATÁROZATOK

Március 29-én, szerdán 13 órától a Helyi Önkormányzat megtartotta rendes havi gyűlését. A gyűlés során a következő előterjesztéseket vitattuk meg és hagyjuk jóvá:

1. A pedagógusok ingázásához járuló költségek fedezete februárra.
2. Borszék város Önkormányzatának 94/2022 helyi adók és illetékekkel kapcsolatos határozatmódosítását.
3. A Borszék város és Hargita megye Tanácsa között létrejött társulási megállapodás módosítása, amely a tulajdonjog részesedési kvótáit frissíti a „Multifunkcionális balneoklimatikus központ” elnevezésű beruházás véglegesítése érdekében.
4. Egy 1000 négyzetméteres terület telekkönyvi dokumentációjának elfogadása, valamint a terület bejegyzése Borszék város magántulajdonába.
5. A városvezetés egy integrált projektet

nyújtott be a Regionális Operatív Program keretén belül, melynek révén a Központi Régió kisebb közösségei szociális- és városrendezési beruházásokban részesülhetnek. Ezen projekt előirányzott tevékenységei több, egymást kiegészítő elemre épülnek:

- szociális funkcióval rendelkező lakások építése,
- a Zimmethausen Szaklíceum korszerűsítése és felszerelése,
- a Hétvezér sugárúton elhelyezkedő Művelődési otthon korszerűsítése.

Összesen 4 határozattervezet foglalta magába ezen beruházások aktualizált költségvetését és a műszaki-gazdasági mutatók jóváhagyását.

6. Borszék város társulva a Megyei Könyvtárral részt vesz a PNRR/2022/C7 digitalizációs projektben, mely anyagilag támogatja a könyvtárakat, hogy digitális készségfejlesztési központokká alakul-

janak.

7. A 2024-es évre szóló adók és járulékok indexálásának elfogadása az inflációs ráta alapján.

8. Zaur Borsos Sorin által benyújtott kérvény jóváhagyása miszerint lemond a 15/2003 - os törvény alapján igényelt magánlakóház építésére kijelölt földterületről.

9. Pépel Antónia Blanka által benyújtott kérelme alapján jóváhagytuk az építési engedély díjának eltörlését.

10. A Sportcsarnok fűtésrendszerének felújítása és egyéb javítási költségei révén értékmódosítást hagyunk jóvá.

11. Jóváhagytuk a Nemzeti Fellendülési és Stabilitási Terv (PNRR) által finanszírozott projektet, amely az oktatási egységek bútorokkal, tananyagokkal és digitális eszközökkel történő felszerelését célozza meg.

Tudósít: Szőcs Noémi

INFOTRIP BORSZÉKEN

fotó: Molnár Timea

Március 20–22-én került sor a turisztikai INFOTRIP-re Borszáken a Fontana gyógyfürdő és Kronstadt Hospitality Expert cég szervezésében.

Az ország különböző részéről 22 sze-

mély érkezett, képviselve az utazási irodákat, mint például Christian Tour, Sunrise Travel, Romanian Adventures, Mediterranean Holidays, H2B.ro, Paralela 45, Eximtur, Bibi Touring és sokan mások.

Az eseményen részt vett Ioana Marian is, a DespreSpa.ro alapítója. A weboldalon nemsokára cikkeket, videoanyagokat olvashatnak, láthatnak a Fontana gyógyfürdő szolgáltatásairól.

Jó volt újra látni és Borszáken fogadni a Romexpon megismert embereket.

Az érdeklődők kedd délelőtt a Fontana gyógyfürdőt látogatták meg. Az orvosi részleget Dr. Szabó Franciska rehabilitációs szakorvos, a spa- és wellness részleget Proca Tamara vezérigazgató és jómagam mutattuk be. Délután a borszáki szálláshelyeket látogatták meg Cotrigasanu Cristina kíséretében, majd kipróbálhatták a Fontana gyógyfürdő szolgáltatásait. Az est egy kiadós, jó hangulatú vacsora koronázta meg a Reménység vendéglőben.

A Facebook közösségi oldalon már követni lehet néhány utazási iroda ajánlatát. Reméljük, az újonnan szerzett kapcsolatok sok vendéget fognak majd városunkba csalogatni.

Molnár Timea

TEREMFOCI BORSZÉKEN

Az elmúlt időszakban igencsak fellendült Borszáken a teremfoci, ami főként Gidró Bélának köszönhető. Ennek okán kerestem meg, kérdeztem a borszáki focieletről.

M.R.: Milyen indíttatásból szervezed újra a borszáki teremfocieleetet?

G.B.: A Hargita Megyei Labdarugó Szövetség megkeresett, és felkért, hogy ha lehetséges, éllesszük újra a focieleetet, hiszen az utóbbi években Hargita megye északi részén kimaradt ez a sportág.

M.R.: Mit gondolsz, sikerült? Van Borszáknak is csapata?

G.B.: Tudván, hogy minden hétfőgén 15-20 fiatal-idős borszáki jár focizni, rákérdeztem, hogy benne lennének-e. A fiúk pozitívan válaszoltak, ezért alapítottam meg a Phoenix Borszáki sportegyesületet, melyben Csatlós József és Pop Cristian is támogatott. Így neveztünk be a Hargita Megyei Labdarugó Szövetség (H.M.L.Sz) teremfoci bajnokságára Poenix Borszáki néven.

M.R.: Már két alkalommal is szerveztél teremfocibajnokságot. Mikor, kik voltak a meghívottak, hogy alakultak az eredmények?

G.B.: Az első turné február 26-án volt

a borszáki sportcsarnokban, ahol a gyergyói Inter2 és a remetei Kereszthegy2 vett részt. Ezen a megmérettetésen a csapatunk 3. helyen végzett, a győztes a gyergyói Inter2 pedig tornagyőztesként továbbjutott a megyei döntőbe.

A következő torna március 19-én zajlott, ez már barátságos turné volt, ahol 8 csapat vett részt: Phoenix (Borszáki), Old Boys (Borszáki), Korona Gyergyótölgyes), Tornádó (Maroshévíz), Gödemesterháza, Thunder (Salamás), Galaxy (Gyergyóditró) Moszkva (Gyergyószentmiklós). A tornát a gyergyótölgyesi Korona nyerte, a borszáki Phoenix a 7., az Old Boys a 6. helyet érte

el. Ezúton is köszönetet szeretnék mondani Borszáki Város Önkormányzatának, amiért csapatunknak biztosította a kiváló felszerelést és labdákat.

M.R.: Mik a tervek a jövőre nézve?

G.B.: Edzéseket sajnos nem tudunk tartani, mert sok játékosunk idegenben jár iskolába, ezért igyekszünk minél több turnét szervezni. A jövőre nézve szeretném, ha minél több gyerek bekapcsolódna és felfedezné a teremfoci szépségét.

M.R.: Így legyen, minél több gyerekkel foglalkozhassatok a jövőben, sok sikert kívánok!

Móga Renáta

fotó: facebook.com/ajfharghita

JÓTÉKONYSÁGI MÁRCIUSKA VÁSÁR

ÖKO-ISKOLA PROGRAM

Iskolánk idén is megszervezte az immár hagyományos Márciuska vásárt. Csapatépités, önkéntesség és jótekonyság röviden csak néhány fogalom, mely akciónkat jellemezte.

A gyermekek ezúton is kiélhették és fejleszthették a kreativitásukat, hiszen különböző újrahasznosítható anyagokból készíthették a termékeiket. A vásárnak a Borszéki Művelődési ház adott otthont.

Köszönet és elismerés a vásáron résztvevő diákoknak, tanároknak, szülőknek, vásárlóknak. Újból bebizonyítottuk, hogy az összefogásban nagy erő rejlik. A vásáron összegyűlt 2923 lejtel diákunk, Tímea kezelési költségeihez járulunk hozzá.

A borszéki ÖKO-Iskola közössége mindenkinek békés tavaszt kíván!

Cotrigășanu Cristina-Elena (fordítás)

FEGYELEM, FEGYELMEZETLENSÉG, FEGYELMEZÉS

A 21. század, a globalizáció korában sem elavultak ezek a fogalmak. Ma is izgalmas kérdés, hogy mire készítse föl, mire tanítsa meg, milyen tudást adjon és milyen értékek mellett tegye elkötelezetté, milyen általános emberi tulajdonságokkal várja fel az iskola az új generációt. Mi a fegyelem? A *Pedagógiai Lexikon* szerint: „általában, a társadalmi életben a zavartalan együttéléshez, együttműködéshez szükséges, erkölcsi szokásokból kialakult vagy előre megállapodott rendszabályokhoz való alkalmazkodás.”

Az emberiség fejlődése során számos „tilos” és „kell” szabályt alkotott, többek között a játékra, a tanulásra, a munkára vonatkozóan. A fegyelem megmutatkozik másokkal, közösségekkel és önmagunkkal kapcsolatos magatartásunkban is. Az ember minden cselekedete, magatartása társadalmilag szabályozott. Ezeknek a szabályoknak a betartása, illetve megsértése alapján, erkölcsi alapon nevezünk fegyelmezettnak vagy fegyelmezetlennek valakit.

Az iskolákban néhány pedagógus irányításával sok gyermek tanul, és ezt a tevékenységet csak bizonyos szabályok és előírások betartásával végezhetik. Amióta létezik iskola, azóta léteznek a működésére vonatkozó szabályok is.

A szabályok tükrözik azt a társadalmi keretet, amelyben létrejöttek. Az *általános iskolai fegyelem* meghatározza a diákok

további magatartását. A fegyelem olyan általános és rendkívül összetett fogalom, amelynek tüzetesebb megvizsgálása nélkül nehéz előbbre lépni. Előbbre lépni pedig elsősorban azért kell, mert a fegyelmezetlenség a szülőanyja a sikertelenségeknek, kudarcoknak. A fegyelem kérdése már nem egyszerűen pedagógiai probléma. A fegyelmezettség nem csupán szófogadás, engedelmség, a követelmények és a tiltások érvényesítése, mint ahogy ezt gyakran leszűkítetten értelmezzük. A fegyelem akkor mutatkozik meg, ha érte erőfeszítést kell tenni, ha a pillanatnyilag kellemes dolog helyett valami mást kell csinálni.

Iskolai nevelésről lévén szó, vegyük szemügyre az *iskolai fegyelmet*. Ebben az esetben iskolai fegyelmen azoknak az írott vagy íratlan szabályoknak, rendelkezéseknek a megtartását értjük, amelyek valamely közösség (tanulóközösség vagy a pedagógusok és a tanulók közössége) vagy szervezet (az iskola) eredményes működését biztosítják. *Rendről* akkor beszélhetünk, ha a gyakorlatban is megvalósulnak a szabályok, rendelkezések. A *fegyelmezés* pedig az az eljárás, amelynek eredménye a rend, a fegyelem. Csakhogy a gyerekek egy része a követelményeket kényszernek érzi, s ezért igyekszik azokat „lerázni” magáról. Náluk a fegyelem nem „sikk”, nem „menő” dolog. Sokszor tapasztaljuk, hogy amilyen mértékben semmibe

veszi a deviáns tanuló az iskola egészére vonatkozó *intézményi szabályokat*, olyan mértékben veti alá magát a domináns társai által kiszabott követelményeknek. Például: ha közénk akarsz tartozni, neked is cigizned kell! Ha nem is mondják ki, csak éreztetik vele, akkor is elfogadják.

Az iskolákban gyakori a szabályok megszegése, az engedetlenség. Ezeket a konfliktusokat okozhatja a követelmények oly módon történő elhárítása, melynek során például a szülő rosszul értelmezett segíteni akarásból a segítség oly módját választja, amely mentesíti a gyermeket az egészséges erőfeszítéstől. Gyakran előfordul, főleg kisiskoláskorban, hogy a szülő készíti el a gyerek házi feladatát. Ebben a sorba illik az a szülő is, aki a saját nehéz gyerekkora miatt nem támaszt semmilyen követelményt gyermekével szemben, sőt a pedagógusok követelményeitől is igyekszik távol tartani gyermekét.

A fegyelemre nevelés első feltétele az, hogy a tanulók számára világos, kézzelfogható, a tanulók személyiségét becsben tartó követelményeket fogalmazzunk meg. Ilyenek például a házirend pontosan meghatározott szabályai. Ez azonban nem jelentheti a követelmények színvonalának alacsonyra süllyesztését. A tanulókat éppen azzal becsüljük meg, hogy képesnek tartjuk őket magasabb követelmények teljesítésére.

(folytatás az 5. oldalon)

GYÜMÖLCSOLTÓ HAVA MÁRCIUS BOLDOGASSZONYA

Március a természet ébredésének hava, ami nem csak a gyümölcsfák oltásának, metszésének ideje, hanem egyik legszebb Szűz Mária ünnepünk hava is, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepéé, amikor a Fiúisten megtestesülésének hírüladását ünnepeljük.

Szép a neve ennek a Mária ünnepnek a magyar nyelvben. Miként a gyümölcsfa oltással nemesíthető, úgy itt is oltás történik. Az oltóág Isten Fia, beoltotta magát a Szent Szűzbe, s általa az emberiségbe. Betlehem Jézus születésének a helye, de a názareti angyali üdvözlés nélkül nem lett volna Betlehem.

Azt ünnepeljük, hogy Isten elküldte Gábrit arkangyalt azért, hogy hírül vigye Szűz Máriának az Istenanyaság nagy titkát: a Megváltó születését. Tehát az Anyaszentegyház megemlékezik arról, hogy Isten ígérete beteljesedett; valóra vált a prófétai szó: a Szentlélek teremő erejével belenyúlt a történelembe; a Boldogságos Szűz Istenanyává lett; a második isteni Személy megtestesült. A Szent Szűz „legyen” szavára elindult az istengyermeki élet.

Mint minden kor emberének, a mai, a XXI. század emberének is csak akkor teljesedhet ki, sikerülhet az élete, ha Istenre figyelve éli azt. Ezért az ember feladata az, hogy figyeljen az Istenre, hogy ráérezzen Isten jelenlétére és akaratára, bármilyen helyzet is adódik. Üdvörtörténetünk legtökéletesebben Istenre figyelő személye nem volt más, mint az Isten akaratára a legnagyobb hittel igent mondó Szeplőtelen Szent Szűz.

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén megemlékezünk arról, hogy Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz. Akinek Mária volt a neve. Az angyal megbízatása az volt, hogy tudassa Máriával, hogy fogan, fiút szül, a fiút a Magasságbeli fiának fogják hívni, s az Úristen neki adja atyjának, Dávidnak trónját. Mária csodálkozva hallgatja az angyalt, és kimondja a nagy szót: fiat mihi secun-

dum verbum tuum, vagyis legyen nékem a Te igéd szerint.

Arra, hogy ezen az ünnepen mit is ünnepelünk, a legösszefoglalóbb választ a nicea-konstantinápolyi hitvallás következő szavai adják: *Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből. Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától, és emberré lett.* Másképp fogalmazva Isten elküldte egyszülött Fiát, Jézus Krisztust, aki a szűzi méhet nem utálva testet öltött a Szent Szűzben. Így lett hasonlón mindenben hozzánk, a bűnt kivéve, azért, hogy megszabadítson, hogy felemeljen minket.

Ahogy szent János apostol írja: „Isten szeretett minket és elküldte Fiát engesztelésül bűneinkért.” (1Jn 4.10) „Mert úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne el ne vesszen, hanem örökké éljen.” (Jn 3.16)

Az ünnep lényegét még rövidebben Szent János fogalmazta meg: és az Ige testté lőn. Az Egyház átvéve Szent János kifejezését, megtestesülésnek nevezi a tényt, hogy Isten Fia magára vette az emberi természetet, hogy abban vigye végbe megváltásunkat.

Egy Szent Pál által idézett himnuszban az Egyház így énekl meg a megtestesülés misztériumát: „Ugyanazt a lelkiületet ápoljátok magatokban, amely Jézus Krisztusban volt. Ő mint Isten, az Istennel való egyenlőségét nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgálai alakot öltött, kiűresítette magát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Fil 2,5-8)

Az angyal látogatása Szűz Máriánál az üdvösségtörténet egyik központi eseménye két okból is: Először is az Ószövetség könyvei úgy írják le az üdvösség történetét, mint Krisztus világba jövetelének lassú előkészítését. Ezek az ősi iratok, ahogyan az Egyházban olvassuk és a további

teljes kinyilatkoztatás világánál értelmezzük őket, egyre nagyobb fényt árasztanak az asszony, a Megváltó anyja alakjára. E világosságnál, és mégis prófétai homályban már őt sejteti a bűnbeesett összülőknek adott ígéret a kígyó legyőzésére (vö. Ter 3,15). Hasonlóképpen ő az a szűz, aki anya lesz, és fiút szül, s kinek fiát Emánuelnek fogják hívni (vö. Iz 7,14; Mik 5,2-3; Mt 1,22-23). Ő az, aki kiemelkedik az alázatosak és az Úr szegényei közül, kik bizalommal tőle remélik és kapják meg az üdvösséget. Végül az ígéretre való hosszas várakozás után ővele, Sion főnséges leányával telik be az idő és kezdődik meg az üdvösség új rendje: amikor belőle ölt magára emberi természetet az Isten Fia, hogy testi életének misztériumaival megszabadítsa az embert a bűntől.

Másodszor innen indul ki keresztény életünk lényege. Ez a kegyelmi esemény, a Mária hittel teljes igenje (ámenje), a közénk jött isteni Ige szeretete üzenet minden ember számára. Ennek ez eseménynek a legfontosabb üzenete az, hogy Isten szeret minket, és nem akarja, hogy egy is elveszzen közülünk. Hiszen e napon Mária méhében az „út, az igazság és az élet” fogant meg. Mindez azért, hogy ráállva az igazság útjára, eljussunk az Élethez, az üdvösségre, vagyis az előre nekünk készített országba.

Az Ige megtestesülése az isteni és emberi együttműködés eredménye. A mi egyéni megszentelésünk útján is az első lépés a kegyelem osztogató Istené, de a második mindjárt a miénk. Ragadjuk csak meg Istennek felénk nyújtott kezét, mely talpra állít bűnös bénultságunkból és segít tehetlenségünkben. Legyen életünk alázatos meghajlás Isten akaratá előtt, legyen hűség és odaadó teljesítése annak. Így járunk a mi Égi Anyánk, a Boldogságos Szűz Mária nyomdokain és így oltjuk be, nemesítjük meg életünket, hogy gyümölcsöt hozzon az örök életre.

Elekes Szabolcs

(folytatás a 4. oldalról)

A fegyelem ugyan szabadságkorlátozás, de nem a szabadság megszüntetése.

A tanárok fegyelmezési stratégiája egyénenként eltérő módon valósul meg. A leggyakoribb módszer a rábeszélés, figyelmeztetés. Fontos, hogy a gyerekek megtanulják a felelősségtudatot, az együtt-

működést annak érdekében, hogy az iskolában az értékszocializáció is megtörténjen.

A fegyelemre neveléshez az is hozzátartozik, hogy ne csak a hibát lássuk! A követelményekben legyünk rugalmasak és következetesek! Adjunk alkalmat a tanulóknak arra, hogy a hibáikat maguk

találják meg és javítsák ki! Amikor csak a hibákat keressük, jusson eszünkbe Kipling mondása:

„Ha nem veszed fejed, mikor zavar van,
s fejvesztve téged gáncsolak, süket,
ha kételkednek benned, s bízol magadban,
de értsd az ő kételkedésüket.”

Kovács J.

TÓTH TIBOR: ELVITTÉK, VISSZA NEM ADTÁK.

ÖRMÉNYSZÉKELY TÖRTÉNET, CSER KIADÓ, BUDAPEST, 2020

Az utóbbi időben egyre több örmény témájú könyv jelent meg. Dr. Száva Tibor-Sándor: A csíkszépvízi Száva család. Pallas Akadémia, Csíkszereda, 2000, Garda Dezső: Gyergyói örmények I-II. Budapest, 2007. A most (2020) megjelent könyv szerzője Temesváron született, de 1987 óta Magyarországon él. Rendőrtiszt volt közel 20 éven át, előtte pedagógusként dolgozott, később blogíró lett. Több könyv szerzője. Jelen kiadványa, anyósa, dr. Bárányi Ildikó családjának anyai ágát boncolgatja a családi archívum alapján. A Moldvából érkező örmények Gyergyószentmiklóson és Csíkszépvízen telepedtek le. A Szebeni család is kezdetben Gyergyószentmiklóson lakott, házasság révén került Csíkszépvízre, majd Csíkcsicsóba. A család generációkon át megőrizte azokat a dokumentumokat, amelyeket valamilyen oknál fogva fontosnak találtak. Bemutatja Szebeni Márton (1836-1897) csíkszépvízi örményszékely kereskedő életútját. Felesége, Tódor Rozália (1888-1975) tanítónő volt, Nagyváradon az Orsolya-szüzek vezetése alatt álló római katolikus tanítóképzőben végzett. Már-

ton testvére Lukács, (1880-1915), jogot végzett, bíró, majd járásbíró lett. Az első világháborúban tartalékos tisztként szolgált főhadnagyi rangban. Öngyilkos lett. Szebeni Mária (1916-1945) Szebeni Márton lánya is tanítónő volt, akárcsak húga Piroska (1919-2011). 1945-ben Márton

iparüzési engedélyét bevonták és kénytelen volt felszámolni vegyeskereskedését. Már előzőleg, 1944-ben az orosz katonák az üzletét feltörték és a készletet felélték, illetve elvitték. A kár, mai pénzben 16 millió forint volt. A család Öriszentpéteren vészelte át a háborút. Piroska a háború után nem ment vissza Gyergyóbékásba tanítani, belépett a Csíki Megyei Munkás Szakszervezetbe. Az 1960-as években elvették földjeiket (előzőleg kuláknak nyilvánították). A korabeli dokumentumok alapján „önként” felajánlották a Termelő Szövetkezetnek. Koholt vádak alapján (aranyfog és foghíd, illetve régi aranypénzek rejtegetése miatt) elítélték két év letöltendő börtönbüntetésre. A dob-
rudzsai kényszerszolgálaton nádvágással töltötte büntetését. Nem úszták meg a kötelező beszolgáltatást sem. Az állam által megszabott áron be kellett szolgáltatni húst, gabonát, burgonyát, tojást stb. Aki ezt megtagadta, annál foglaltak.

Túl a személyes tragédiákon, amiken átmentek az emberek, betekintést nyerünk a társadalmi életbe is, egyfajta korrajzot kapunk az államszocialista rendszerről.

Farkas Aladár

ŐSEINK ÉTKEZÉSE

Minden nép életében fontos szerepet játszik a gasztronómia. Vándorlásaik során őseink sok nép konyháját megismerték, ezért az ősi magyar konyhában különböző kultúrák étkezési szokásai elegyednek. Ahogy az ősi magyar lakberendezési kultúrát, úgy az étkezést is öt elem (a föld, a víz, a tűz, a levegő és a fém) határozta meg. De hogyan jelennek meg ezek az elemek a gyakorlatban?

A vándorló életmód során a bográcsos ételek voltak túlnyomó többségben, az ételek a földön fából rakott tűz fölött, fémből készült üstben főttek. Gyakori volt a birkahús, marhahús, lóhús és a vadhús, ezeket tárkonnyal, kakukkfűvel, hagymával ízesítették. Gyakran fogyasztottak friss vagy szárított halat.

Őseink is ismerték már az ételporokat: szárított és porrá zúzott húsból, zöldségekből a tábornoknál percek alatt laktató levest főztek a bográcsban. Ezt is a magyarok hozták be Európába. Sok húst fogyasztottak, kézzel, legfőbb késsel ették a húst, hozzá kenyeret, lepényt kínáltak. Árpád

magyarjai már villát, kanalat is használtak. A kovászos uborkát, a csombort és a csípős ízeket (még a paprika előtt) is mi kóstoltattuk meg Európával.

Túrót, sajtot, vaját készítették, előszeretettel fogyasztották az oltott tejet. Itt említjük a kumiszt, a kancatejből erjesztett, enyhén alkoholos, savanykás italt, amit hatezer évvel ezelőtt már a sumérok is ismertek. A sumérok az első árpasört, a magyarok a tokaji, egri, villányi borokat adták a világnak. Igazi „hungarikum” a leghíresebb magyar bor a 3-4-5-6 puttányos tőkén aszalódott, szemmel édesített tokaji aszú. A Napkirály, XIV. Lajos a királyok borának, a borok királyának nevezte.

Térjünk vissza a kenyérhez, amely a vándorlások, még a honfoglalás korában sem kapott akkora hangsúlyt, mint napjainkban. Vízzel, sóval, kovász nélküli kenyérlepenyt ettek, nem építettek kemencét, forró kövön, sütőkövön sütötték meg a lapos kenyereket. Még ma is él a kifejezés: a kövön, vagyis lapos fémlemezen sütjük a lepényt.

A legismertebb magyar fűszerünk a paprika az 1500-as évektől, török közvetítéssel - vörös törökbors vagy tatárkabors névvel terjedt el nálunk. Eleinte dísznövény, majd gyógyszer volt; mára a kalocsai, szegedi paprika valódi „hungarikum” lett. Íze, színe, illata túlesz az indiánok paprikafajtáin. Szent-Györgyi Albert magyar professzornak Nobel-díjat is hozott a paprika a C-vitamin felfedezéséért.

Itt emlitem meg a tulipánt is, habár az nem a gasztronómia része, téved, aki a tulipánt holland virágnak hiszi. Ők ugyanis csupán 400 éve, a magyarok 3000 éve termesztik (a sztyeppe vadon nőtt tulipán motívuma az ősi ázsiai magyarok sírjában is megmaradt), ma is, azóta is legjellegzetesebb motívuma díszítőművészetünknek. Egyetlen őshonos európai tulipán-fajta van, ám annak nem Hollandia, hanem a Kárpát-medence a hazája. Tudományos neve: Tulipa-Hungarica.

A következőkben az őshonos állatfajokról, állattenyésztésről, földművelésről olvashat a kedves Olvasó érdekességeket.

Ballai Erzsébet

MESÉLŐ MÚLT

PICKER REZSŐ: ORVOSOK BALNEOLÓGIAI KIRÁNDULÁS AZ ERDÉLYI FÜRDŐKBE.

Két órákor ismét előállottak a kocsik, egy rövidke zivatar lecsapta a gyönyörű út párját s felfrissítette a levegőt úgy, hogy fényes kondícióban értünk kirándulásunk fénypontjába, Borszékre, hol a fürdőigazgató, a plébános, a fürdő tisztikara fogadtak. Dr. Vámosy tanár már Tölgyesen volt szíves az elszállásolást elvégezni, s így ki-k lakására sietett, mely ezúttal két éjjelre fogadott be bennünket. Már a rövid út, melyet délutáni gyülekezetünk helyéhez, a Kossuth-kúthoz a szállónkból kellett megtennünk s még inkább az azután Dr. Vámosy tanár kaulazolása mellett a parkban és a fürdőtelepen tett sétánk teljesen meggyőzött arról, mennyire felette áll Borszék úgy fekvése, mint környéke tekintetében az eddigi érintett fürdőknek. Tagadhatatlanul nagyon szép Tusnád fekvése is, de egy hegyoldalba van építve és ez terjeszkedését talán akadályozza. Borszék ellenben egy dél felé eső széles lejtőn épült, nagy kiterjedésű, számos modern (összesen 60 villa) épületével, nagy tereivel, gyönyörű sétányaival, kiválóan gondozott útjaival sokkal nagyobb szabású benyomást kelt. Leginkább akkor érvényesül ez, ha a magasabban fekvő villák egyikéből, pl. a Szini-villa verandájáról tekintjük át a fürdőt, mikoris egy teljesen nyugat-európai, magas kultúrájú magaslati gyógyhelyet vélünk látni. Kiegészíti ezt a villát, melyek közül csak

példaképpen a Szini-villát s a Paxot akarom említeni, csinos berendezése, a nagyszabású Remény-szálló nagy és kis étkezőterme, az itteni service, konyha és kiszolgálás — s mindez egy olyan helyen, hova az üdülést keresők csak hosszú vasutazás és egy napi erős kocsiszárán juthatnak.

Midőn Borszékre beérkeztünk, ragyogó szép idő volt, ugyanígy köszöntött be az este, de hirtelen feltűnően hűvös lett, úgy-hogy haza siettünk kabátunkért és vacsora előtt még folytattuk sétánkat a fürdőtelepen. A Remény-szálló úgynevezett kistermében lefolyt vacsora és az ezt követett táncmultság után alkalmunk nyílt Borszék üde éjjeli klímáját megismerhetni. Másnap délelőttre Vámosy tanár terjedelmes programot állított össze a fürdő forrásainak és gyógytényezőinek, a vízkezelésnek stb. alapos bemutatására és ismertetésére és végre érdekes előadásban foglalta össze Borszék klímájának, vizeinek és gyógyberendezéseinek alkalmazását, úgy-hogy e helyen is köszönetet mondunk neki lelkes fáradozásáért, mellyel sorainkból nem egy barátot szerzett Borszéknek! Vajon ki is felejtene el a Lobogó nagyszerűségét, oly bőven fakadó forrását és főleg végtelen kellemes, frissítő, villanyozó hatását. Ugyanilyen nagyszerű benyomást gyakorolnak a kitűnően kezelt, bőségesen alkalmazott lápfürdők is, a teljesen modernül berendezett,

szakszerűen vezetett hidegvíz gyógyintézet, a nagyszabású, mintaszerűen kezelt töltőház, a források szép foglalásai és jó karbantartása, úgy-hogy Borszék dús szén-savas Fő-kút, Lobogó stb. és vasas Kossuth-, Petőfi-kút stb. vizeivel és egyéb a természet által adományozott előnyeivel határozottan a legszeleesebb körű felkarolást érdemli. Ebédre ismét a Reményben gyűltünk össze. Az asztal utáni kedélyes hangulatot ismét csak a „vezér” sípja szakította meg, mely arra emlékeztetett, hogy a délutáni pensus kirándulás a jégbarlanghoz és medvebarlangokhoz, valamint a Vámosy tanár és neje által az „Ös-forrásnál” rendezendő uzsonna még abszolválandó. Megindult tehát a menet az árnyas parkon keresztül célunk felé, mely a Borszék alapját képező mésztufa sziklák physisai alakulása és sajátsága folytán jött létre: mély hasadékok, mohával benöve, bennük feltűnően hűvös a levegő. a jégbarlangban annyira, hogy a tetőről lecsepegő víz a barlang alján egy jégszaktaktá fagy meg. Ezen tünemények helye ugyanazon, de itten meredek, lejtő, amelyen a fürdő is épült; egyes szabad pontjairól csinos kilátás nyílik a völgyben fekvő Alsó-Borszékra és a környező hegyekre. Innen visszasétálva, megtekintettük s megízleltük a szintén „borvíz” jellegű, szén-savas Ös-forrást, s azután csoportokban bejártuk a környezetét, amíg visszahívtak az Ös-forrás körüli tisztáson felállított asztalokon tálalt piknikhez. Uzsonna után daloskörünk produkálta magát „az emésztés előremozdítása” céljából, majd mi is megmozdultunk és egy kis kerülő úton egy pompásan eltöltött délután után egy kis tennis-játékkal szereztünk étvágyat a fényesnek ígérkező estebédhez, melyre délben Köllő igazgató a fürdőtulajdonosok nevében meghívott. A banketen, mely ezúttal a Remény-szálló nagytermében folyt le, Köllő igazgató tartalmas és formailag is szép beszédben az eddigi állapotokat ecsetelve, a kormány, az orvosok és a társadalom támogatására apellált. Élénk tetszéssel fogadott beszédére Bókay tanár válaszolt, kiemelve Borszék előnyeit és részéről a megérdemelt támogatást kilátásba helyezte.

ORVOSI HETILAP

Negyvenhetedik évfolyam, 31. szám.
Budapest, 1903. augusztus 2.

Közreadja: Pethő Csongor

ROMÁN
k u r z u s

ONLINE

„Aki úgy gondolja, hogy a tanulás drága, próbálja ki, milyen a tudatlanság.”
Benjamin Franklin

óránként 48 RON

választható időpontok

hetente két alkalom

1. 16:00-17:30 → **hétfőn**
2. 17:30-19:00 → **és**
3. 19:00-20:30 → **szerdán**

indulás
2023. április 17. **tananyagot, gyakorlatokat és szókincsfejlesztőt**

időtartam
3 hónap **ajándék és mentorprogram**

Fotózd le és olvasd rólunk!

0772171377 | @phoenixxprowinings | facebook.com/phxxprowinings | phoenixxprowinings@gmail.com

online
ANGOL
k u r z u s

óránként 48 RON

„Minden új nyelv új világlátással ajándékozik meg.”
Federico Fellini

időpont
9:00-10:30

hetente két alkalom
kedden és pénteken

indulás
2023. április 18. **tananyagot, gyakorlatokat és szókincsfejlesztőt**

időtartam
3 hónap **ajándék és mentorprogram**

0772171377
@phoenixxprowinings
facebook.com/phxxprowinings
phoenixxprowinings@gmail.com

HIRDETÉS

Keddenként 18:00 órától szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt felnőtt néptáncoktatásra.

CULTURIUM
ASOCIATIA - EGYESULET

JUHÁSZ GYULA: HÚSVÉTRA

Köszönt e vers, te váltig visszatérő
Föltámadás a földi tájakon,
Mezők smaragdja, nap tűzében égő,
Te zsendülő és zendülő pagony!
Köszönt e vers, élet, örökön élő,
Fogadd könnyektől harmatos dalom:
Szívemnek már a gyász is röpke álom
S az élet: győzelem az elmuláson.

Húsvét, örök legenda, drága zálog,
Hadd ringatózzam a tavasz-zenén,
Öröm: neked ma ablakom kitárom,
Öreg Fausztod rád vár, jer, remény!
Virágot áraszt a vérverte árok,
Fanyar tavasz, hadd énekeljek én.
Hisz annyi elmulasztott tavaszom van
Nem csókolt csókban, nem dalolt dalokban!

Egy régi húsvét fényénél borongott
S vigasztalódott sok tűnt nemzedék,
Én dalt jövőd húsvétjára zsongok
És neki szánok lombot és zenét.
E zene túlzeng majd minden harangot
S betölt e Húsvét majd minden reményt.
Addig zöld ágba és piros virágban
Hirdesd világ, hogy új föltámadás van!

A FORRÁSOK SZERKESZTŐSÉGE

MINDEN KEDVES
OLVASÓNAK BÉKÉS,
MEGHITT HÚSVÉTI
ÜNNEPET KÍVÁN!

SAKK VODA COSTELLE

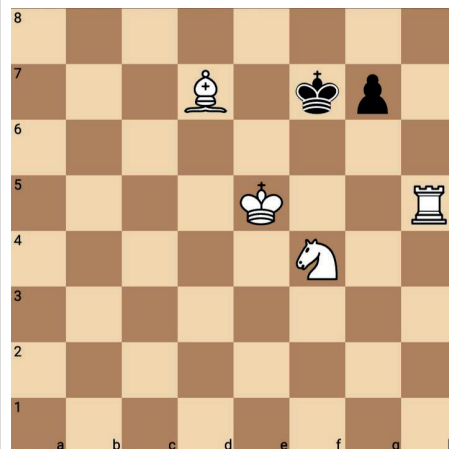

Diagramm a decemberi számból

A februári számban megjelent feladvány megoldása:

Megoldás: Vodă Costel

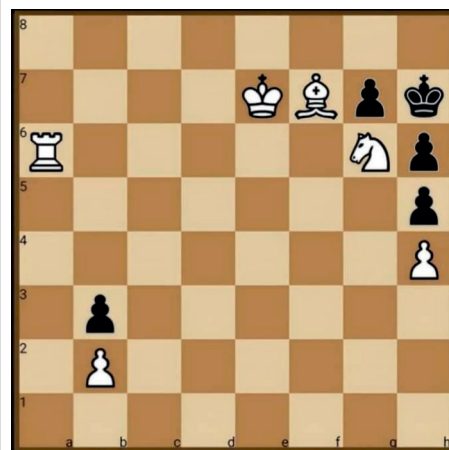
A)
1Hg6-Kg8
2Fe6#

B)
1Hg6-Kxg6
2Fe8#

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelöljük, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 3 lépésből.

ANYAKÖNYVI HÍREK

ELHALÁLOZÁS

Fehér Ana 1943.10.02 - 2023.03.09
Mincsor Imre 1968.04.10 - 2023.02.28
Nyugodjanak békében!

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

- 2023. április 17. hétfő
- 2023. május 15. hétfő

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA - ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Mőga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Elekes Szabolcs, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Pethő Csongor, Rédei Botond, Szőcs Noémi

Számitógépes szerkesztés: Mőga Attila / Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

